

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ,
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ΤΥΠΟΣ".

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Β')

ΑΡΙΘ. 698 (ΦΥΛ. 8)

Σάββατο, 22 Αυγούστου 1920

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

ΔΙΑ ΤΟΝ ΔΡΑΓΟΥΜΗΝ

Από την νεκρικήν ὁδὸν τοῦ Κωστή Παλαμά, τὴν δημοσιευομένην εἰς τὸ σημερινὸν ἐπιμημόσουν φύλλον τοῦ «Νουμά», τὸ ἀφιερωμένον ὁλόκληρον εἰς τὸν Ι. Δραγοῦμην, ἀναδημοσιεύομεν τὴν τελευταίαν ἐπιγραμματικὴν στροφὴν :

Λευκὴ, ἃς βελθῆ ὅπου ἔπεσες, κολώνια
(Πῶς ἔπεσες, γραφὴ νὰ μὴν τὸ λέη...)
λευκὴ, μὲ τῆς Πατρίδας τὴν εἰκόνα
μόνο ἐκείνη ταιριάζει νὰ σὲ γλαίη,
βοσβή, μαρμαρωμένη νὰ σὲ κλαίη.

Στροφή πραγματικῶς ἐπιγραμματικὴ καὶ ἀνταξία τοῦ Κ. Παλαμά, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ιω. Δραγοῦμη.

Ἔργη «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

— Ἡ κ. Αἴρα Θεοδοροπούλου τύπωσε σὲ φιλίλλιο τὴν ὁμιλίαν ποῦκανε τὶς προάλλες, μπροστὰ σὲ διαλεχτὸ καὶ πυκνὸ ἀκροατήριον, στὴ σάλα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, γιὰ τὸ «Διεθνὲς γυναικεῖο συνέδριον τῆς Γενεύης». Ἡ κ. Θεοδοροπούλου, ποῦ εἶχε σταλθεῖ σ' αὐτὸ μαζί μὲ τὴν κ. Μαρία Νεγγελοπούλου, γιὰ ν' ἀντιπροσωπεύουν τὴν Ἑλλάδα, περιγράφει μὲ ζωντανὴ γλώσσα τὶς ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου καὶ ἡ ὁμιλία τῆς, ἔτσι ποῦναι γραμμῆ, διαβάσεται σὺ λογοτέχνημα.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

διὰ τοὺς κ. κ. Ὀδοντοῦτροὺς

Ὁ Οἶκος «LABARBERA» I. ΚΑΝΑΡΗ & Σια ὁδὸς Σταδίου 3 γνωστοποιεῖ ὅτι ὁ ἐν Λονδίῳ οἶκος

CLADIUS ASH & CIE

ἀνέθεσεν αὐτῷ διὰ Συμβολαίου τὴν ἀποκλειστικὴν πώλησιν καὶ ἀντιπροσωπεῖαν τῶν εἰδῶν του διὰ τὴν Παλαιὰν, Νέαν Ἑλλάδα καὶ Σμύρνην.

ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ :

ΘΑ ΔΗΜΟΣΙΕΨΟΥΜΕ ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ★ ★ ★ ★ ★

★ ★ ★ ★ ★ ΤΟΥ Κ. ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ:

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΚΥΡΙΟΣ ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΑΑΓΓΛΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΟΡΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

Ἐν ὄψει	πρὸς 3 ⁰ / ₁₀₀
Μὲ δεκαήμερον προειδοποίησιν	» 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
Ἐπὶ προθεσμίᾳ 1 ἔτους	» 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
» » 2 ἐτῶν	» 5 ⁰ / ₁₀₀
» » 4 ἐτῶν	» 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ	
Μέχρι δραχμῶν 5.000	» 4 ⁰ / ₁₀₀

ΕΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΕΠΙ :

Λονδίνου ἐν ὄψει	πρὸς 5 ⁰ / ₁₀₀
» ἐπὶ προθεσμίᾳ ἕξ μηνῶν	» 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
Παρισίων ἐν ὄψει	» 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
» ἐπὶ προθεσμίᾳ ἕξ μηνῶν	» 4 ⁰ / ₁₀₀
Ν. Ὑόρκης ἐν ὄψει	» 3 ⁰ / ₁₀₀
» ἐπὶ προθεσμίᾳ ἕξ μηνῶν	» 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
Ἰταλίας ἐν ὄψει	» 2 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
Βερολίνου »	» 1 ⁰ / ₁₀₀

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΣΑΜΗΝ Β')

Σάββατο Ἀθήνα, 22 Ἀυγούστου 1920

ΑΡΙΘ. 688

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. ΤΟΛΣΤΟΗ: Ὑστερ' ἀπὸ τὸ χορὸ.
ΜΙΧ. ΘΕΡΒΑΝΤΗΣ — Κ. ΚΗΡΘΗΙΟΣ: Δὸν Κιλιώτης (συνέχεια).
Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.
ΣΤΕΦΥΡΟΣ ΒΡΑΔΥΝΟΣ: Κόρθι.
ΛΗΥΡΗΣ: Δέηση.
Ν. ΨΕΛΑΚΙΔΗΣ: Γιν' ἓνα ἐπίγραμμα.

Α. Π. ΤΗΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Μὲ τὰ καλωσορίσματα.
Ι. ΔΡΑΓΟΥΠΗΣ: Ἡ Δημοτικὴ (γράμμα του ἀνέκδοτο)
ΝΥΡΑ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ: Οἱ γυναῖκες καὶ ὁ πό-
λεμος.
Χ. ΜΟΛΙΝΟΣ: Ἡ πατριδολατρεία τοῦ Ἴδα.
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΛΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΛΑ: Ἐνὴν φιλολογία,
Ἡ Κοινὴ Γνώμη — Νέα βιβλία. — Χωρὶς
γραμματόσημο.

ΛΕΟΝΤΑ ΤΟΛΣΤΟΗ

ΥΣΤΕΡ' ΑΠΟ ΤΟ ΧΟΡΟ

— Ἐσείς παραδέχεστε πῶς ἓνας ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ μόνος του νὰ καταλάβει τὸ καλὸ ἢ τὸ κακὸ, καὶ παραδέχεστε ἀκόμα πῶς ἔχει πολὺ νὰ κάμει ὁ κύκλος πού ἀνάμεσα του ζεῖ ὁ ἄνθρωπος. Καὶ γὰρ σὰς λέω πῶς τὰ πάντα εἶναι τυχερὰ... Ἀκοῦστε νὰ σὰς διηγηθῶ κάτι πού ἔτυχε σὲ μένα...

Αὐτὰ ἔλεγε ὁ σεβαστὸς μας Ἰβάν Βασιλιεβιτς ἀπ' αὐτὸν σὲ μιὰ κουβέντα μας, πῶς γιὰ τὴν τελειότητα τοῦ ἀτόμου ἀνάγκη, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ν' ἀλλάξουν οἱ ὁροὶ τῆς ζωῆς. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς κανένας ἀπὸ μᾶς δὲν ὑποστήριξε τὸ ἀντίθετο, μὰ εἴτανε ἡ συνήθεια τοῦ Ἰβάν Βασιλιεβιτς νὰ ποικίλονται σὲς δικὰς του σκέψεις, πού τοῦ ἐρχόντανε μὲ τὴν κουβέντα, κ, εὑρίσκει τρόπο νὰ δηγιέται ἐπεισόδια τῆς ἰδιαίτερης ζωῆς του. Συχνὰ ξεχνοῦσε ὁλότελ' ἀπὸ πού ἄρχισε, συνεπαρμένως ἀπὸ τὴ δόξησὶ του, τὴν πιστὴν καὶ ἀληθινή. Ἔτσι ἔγινε καὶ τώρα.

— Θὰ σὰς μιλήσω μὲ τὸ δικό μου παράδειγμα. Ὁλη μου ἡ ζωὴ ἐπηρεάστηκε ἀπὸ κάτι ἄλλο, καὶ ὄχι ἀπὸ τὴ γύρα μου ἰδεολογία.

— Μὰ λοιπὸν ἀπὸ τί; ρωτήσαμε.

— Ὡ! εἶναι μεγάλη ἱστορία. Γιὰ νὰ σὰς τὴν πῶ, πρέπει πολὺ νὰ μιλήσω.

— Ἐμπρός.

Ὁ Ἰβάν Βασιλιεβιτς σὰ νὰ σκέφτηκε... Ἐπειτα σήκωσε ἀπότομα τὸ κεφάλι του.

— Ναι, εἶπε, ὅλη μου ἡ ζωὴ πῆρε ἄλλο δρόμο ἀπὸ μιὰ νύχτα, ἢ καλύτερα ἀπὸ ἓνα πρωῒνό.

— Τί σὰς συνέβηκε τὸ λοιπὸν; ρώτησε ἓνας ἀπὸ μᾶς.

— Εἶμωνα κάποτες γερὰ ἐρωτοχτυπημένος... Πολλὲς φορὲς συμπάθησα, μὰ τότες ἐνοιῶθα κάτι πρὸ δυνατό... Ὡ! μιὰ παλιὰ ἱστορία... Αὐτὴ πιά τώρα ἔχει κορίτσια παντρεμένα. Ἔτανε ἡ δεσποινίδα Β... Ναι, ἡ Βαρνέκα Β... (ὁ Ἰβάν Βασιλιεβιτς μᾶς εἶπε τὸνομα). Στέκει ἀκόμα ὁμορφὴ, μὲ ὅλα τὰ πενήντα τῆς χρόνια. Μὰ τότε, στὰ νιάτα τῆς, δεκοχτὼ χρονῶν, εἴτανε ὑπέροχη, ψηλὴ, χαριτωμένη, κομψή. Πάντα ἴσια τὸ κορμί τῆς, σὰ νὰ μὴν μποροῦσε νὰ σταθεῖ ἀλλιώτικα, μὲ τὸ κεφάλι γεμμένο λίγο πίσω...

Καὶ μὲ τὴν ὁμορφίαν τῆς καὶ μὲ τὴ λυγερὴ κορμοστῶσά τῆς, αὐτὸ τῆς ἔδινε κάτι τὸ βασιλικό, πού, χωρὶς τὸ χάρδευτικό τῆς χαμόγελο, θὰ κρατοῦσε ὅλο τὸν κόσμο σὲ ἀπόσταση. Πάντοτε χαρούμενη, μὲ μάτια ἀστραφτερά, γοητευτικά. Ὅλο τὸ εἶναι τῆς εἴτανε ἐξαισιο...

— Ὡ, ὦ! πῶς μιὰ ὁ Ἰβάν Βασιλιεβιτς!

— Ὅ,τι καὶ νὰ πεῖ κανεὶς, δὲν μπορεῖ νὰ φτάσει τὴν πραγματικότητά... Μὰ δὲν πρόκειται γι αὐτό. Πάνε τώρα σαράντα χρόνια. Εἶμωνα τὴν ἐποχὴ ἐκείνη φοιτητῆς σ' ἓνα ἐπαρχιακὸ Πανεπιστήμιο. Δὲν ξέρω ἀν καλὰ ἢ κακιὰ, μὰ στὸν κισρὸ μου δὲν ὑπῆρχανε φοιτητικὲς λέσχες καὶ τὰ τέτοια. Εἴμαστε ἀπλουστάτα νέοι, καὶ ζούσαμε σὰν τέτοιοι. Διαβάσαμε, μὰ καὶ διασκεδάσαμε. Εἶμωνα πολὺ φαιδρός, πολὺ ζωηρός καὶ, τὸ πρὸ σημαντικό, πλούσιος. Γύριζα στὰ ρούσικα βουνά μὲ κορίτσια, (τὸ πατικάρισμα δὲν εἴτανε ἀκόμα τῆς μόδας), καὶ γλεντοῦσα μὲ τοὺς συντρόφους μου. Δὲν πίνουμε τότε τίποτ' ἄλλο ἀπὸ σαμπάνια. Ἄ δὲ βρῖσκαμε σαμπάνια, δὲν τὸ ρίχναμε ποτὲς, ὅπως κἀνονν τώρα, στὸ ρακί. Ἡ πρὸ μεγάλη μου χαρὰ, εἴτανε οἱ ἐσπερίδες καὶ οἱ χοροὶ. Χόρευαν καλὰ δὲν εἶμωνα καὶ ἄσκημος....

— Μὴν κάνετε δὰ τὸ μετριόφρονα, εἶπε μιὰ κυρία. Ἐχομε τὴ φωτογραφία σας. Εἴσατε μάλιστα πολὺ ὁμορφος.

— Ἐ, καλὰ. Εἶμωνα ὁμορφος. Ἄς εἶναι. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη πού ἡ ἀγάπη μου πλημμύριζε, τὴν τελευταία μέρα τῆς ἀποκριᾶς, πήγα στὸ χορὸ πού ἔδωσε ἓνας προῒχοντας, πολὺ καλὸς γέρος, πλούσιος καὶ φιλόξενος. Ἡ γυναῖκα του, πολὺ ἀγαθὴ, δεχότανε ἡ ἴδια. Φοροῦσε μιὰ τουαλέττα βελουδένια. Στὸ μέτωπο ἓνα διάδημα ἀπὸ διαμάντια. Οἱ ὄμοι καὶ ὁ λαμὸς τῆς, ὄριμης πιά γυναίκας, παχουλοὶ, ἄσπροι, μὲ ντεκαλτὲ ὅπως στὰ πορτραῖτα τῆς αὐτοκρατορῆσας Ἐλισαβέττας Πετρόβνας. Ὁ χορὸς εἴτανε θιαμᾶσιος. Μιὰ μαγευτικὴ σάλα, μιὰ δεχτήστρα, πού εἴταν κάτι ἐξαιρετικὸ γιὰ τότε, καὶ ἄλλες πολυτέλειες. Ἐνας μουφεὲς ἔξοχος, καὶ... πρῶταμι ἀπὸ σαμπάνια. Ἄν καὶ φίλος τῆς σαμπάνιας, δὲν πῆγα νὰ πῶ, γιὰτὶ καὶ χο-

ρις αὐτὴ εἶμουν μεθυμένος, ... μεθυμένος ἀπὸ ἔρωτα. Χόρευα ὅμως τόσο, πὺν δὲν μποροῦσα πιά νὰ σταθῶ. Βάλς, τρέξες, καὶ φυσικὰ ὅσο τὸ δυνατό συγχότερα μὲ τὴ Βαρένκα. Φοροῦσε ἄσπρη τουαλέττα μὲ ζώνη τριανταφυλλιά. Πέτσινα ἄσπρα μακριὰ γάντια, ἴσαμε τὸν ἀδύνατο ἀγκώνα της, τὸ μυτερό, καὶ ἄσπρα παπουτσάκια μεταξωτά. Αὐτὸς ὁ ἐλεινὸς Ἀνισίωφ, ὁ μηχανικός, μοῦ τὴν ἄρπαξε γιὰ τὴ μαζούρα. Ἀκόμα δὲν τοῦ τὸ ἔχω συχωρέσει. Τῆς εἶγε ξητήσῃ τὸ χορὸ αὐτὸ μόλις ἦρθε, τὴν ὥρα πὺν ἀργήσα ἔγὼ λιγάκι γιὰ ν' ἀγοράσω γάντια. Τὸ λοιπὸν δὲ χορεύει τὴ μαζούρα μαζί της, μὰ μὲ μιὰ μικρὴ γεομακρίδα, πὺν τῆς εἶχα κάμει ἄλλοτε μιὰ σταλίτσα κόρτε. Μὰ νομίζω πὺς στάθηκα πολὺ λίγο εὐγενικός γι αὐτὴν ἐκείνη τὴ βραδιά : δὲν τῆς μιλοῦσα, δὲν τὴν προσεγγίζω, δὲν ἔβλεπα παρὰ τὴ λυγρὴ κορμοστασιά τῆς Βαρένκας, τὸ ἄσπρο της φόρεμα μὲ τὴν τριανταφυλλένια ζώνη, τὸ ζωρὸ της πρόσωπο μὲ τὰ λακάκια, καὶ τὰ χαϊδευτικὰ της μάτια. Δὲν εἶμουν μονάχα ἐγὼ γιὰ νὰ τὴν θαυμάζω ὄλοι, ἄντρες καὶ γυναῖκες, ἀν καὶ ὅλες τῖς ξεπερνοῦσε, τὴν κοιτάζανε καὶ τὴν θαυμάζανε. Πὺς νὰ ἔκριναν ἀλλιόττικα; Κι ἀν δὲ χόρευα μαζί της τὴ μαζούρα, μὰ στ' ἀληθινὰ ὄλη τὴν ὄλη ὥρα μαζί μ' αὐτὴ χόρευα. Χωρὶς νὰ τὴ νιάξει, περνώοντας ὄλη τὴ σάλα, ἐρχότανε ἴσια σὲ μένα, καὶ πεταγόμενα, χωρὶς νὰ περιμένω πρόσκληση, καὶ μὲ φχαριστοῦσε μ' ἓνα χαμόγελο, ἐπειδὴ τὴν ἐνοιοῦθα. Τὴν ὄρα πὺν χορεύαμε φιγοῦρες τῆς μαζούρας, χόρευα γιὰ πολὺ μαζί της, καὶ μὲ γλήγορη ἀναπνοή, χαμογελώντας, μοῦ ἔλεγε : « Ἀκόμα » καὶ χόρευα, χόρευα, μὴ νοιόθοντας πιά τὸ κορμί μου.

— Πὺς δὲν τὸ νοιόθατε, ἀφοῦ τὴν εἶχατε ἀγκυμασμένη; Μοῦ φαίνεται πὺς ὄχι μόνο νοιόθατε τὸ δικό σας, μὰ καὶ τὸ δικό της, — εἶπε ἕνας ἀπ' αὐτοῦς πὺν ἀκούγαν.

Ὁ Ἰβάν Βασιλιεβιτς κοκκίνησε, καὶ σκεδὸν θυμωμένος φώνηξε :

— Νὰ ἢ σημερινὴ νεολαία ! Ὁξω ἀπὸ τὸ κορμί τίποτα δὲ βλέπετε. Στὴν ἐποχὴ μας δὲν εἶτανε τὸ ἴδιο. Ὅσο περσότερο ἀγαποῦσα, τόσο μοῦ φαινότανε αἰὼλη. Τώρα βλέπετε τὸ πόδι, τὸ στραγάλι καὶ τὰ τέτοια. Γυμνώνετε τῖς γυναῖκες πὺν ἀγαπᾶτε, ἐνὼ γιὰ μένα, ὅπως ἔλεγε ὁ Ἀλφόνσος Κάρο, (εἶτανε καλὸς συγγραφέας), τὸ ἀντικείμενο τῆς ἀγάπης μου εἶχε φορέματα μπρούτζινα. Ὅχι μόνο δὲν τῖς γδύναμε, μὰ, ὅπως ὁ καλὸς γιὸς τοῦ Νῶε, προσπαθοῦσαμε νὰ σκεμίσουμε τὴ γύμνια... Μὰ δὲν καταλαβαίνετε ἀπὸ τέτοια...

— Μὴν τὸν ἀκοῦτε... Πέστε μας τί ἔγινε ἔπειτα; εἶπε ἕνας ἀπὸ μᾶς.

— Λοιπὸν, νὰ ! Χόρευα μαζί της καὶ δὲν πρόσεγα στὴν ὥρα πὺν περνοῦδε. Οἱ μουσικοὶ, μὲ τὸν τόνο τῆς κορσοῦς, τὸ ξέρετε αὐτό, θὲν φτάνει τὸ τέλος τοῦ χοροῦ, παίζανε πάντα τὴν ἴδια μαζούρα. Στὰ σαλόνια, οἱ κατέρες καὶ οἱ μητέρες εἶχανε πιά ἀφήσει τὰ τραπέζια τῆς χροτοπαξίας, περιμένοντας τὸ σούπε. Οἱ ὑπερέτες τρέχανε πρὸθυμοί, φέρνοντας ὄχι ζητούσανε. Εἶτανε πιά περασμένες δύο ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα. Ἐπρεπε νὰ μὴ χάσω τῖς τελευταῖες στιγμὲς, καὶ γιὰ ἐκποστὴ φορὰ κάναμε μαζί τὸ γύρο τοῦ σαλονιοῦ.

— « Λοιπὸν, ἢ καντρίλλια, ὑστερα ἀπὸ τὸ σούπε, εἶναι δική μου » τῆς εἶπα γυρίζοντας τὴν στὴ θέση της. — « Δίχως ἄλλο, ἢ δὲ φύγουμε », μοῦ ἀποκρίθηκε χαμογελώντας. — « Δὲ θ' ἀφήσω », ξεστόμισα. — « Δώστε μου τὴ βεντάλι μου », εἶπε. — « Κρίμα νὰ σᾶς τὴ γυρίσω ἀπὸ τώρα », ἀπάντησα, δίνοντας της μιὰ μικροῦλα ἄσπρη βεντάλια. — « Λοιπὸν νὰ, γιὰ νὰ μὴ λυπάστε », καὶ τράβηξε ἀπὸ τὴ βεντάλι ἓνα μικρὸ φτερόκι καὶ μοῦ τὸ ἔδωσε. Πῆρα τὸ φτερό, καὶ δὲν μπλόρσα, παρὰ μὲ τὸ δέλημα, νὰ τῆς δείξω ὄλη μου τὴν εὐτυχία καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη. Δὲν εἶμουν χαρούμενος μόνο ἢ εὐχαριστήμενος εἶμουν εὐτυχημένος, καλός. Δὲν εἶμουν πιά ἐγὼ, μὰ καὶ ὄχι γιγνὸ, αἰὼλο, πὺν ἀγνοοῦσε τὸ κακό, ἱκανὸς μόνο γιὰ τὸ καλό. Ἐκρυψα τὸ φτερό στὸ γάντι μου καὶ στεκόμουν ὄρθιος, μὴ ἔχοντας τὴ δύναμη νὰ φέγω ἀπὸ κοντὰ της.

— « Κοιτάξτε, γυροῦνε ἀπὸ τὸν πατέρα νὰ χορεύει », μοῦ εἶπε δείχνοντας τὸν πατέρα της, ψηλὸ καὶ κομψὸ συνταγματάρχη, μὲ τῖς ἀσημένιες ἐπιμηδες, πὺν στεκότανε κάτω ἀπὸ μιὰ πόρτα, τριγυρισμένος ἀπὸ κυρίες.

— « Βαρένκα ! ἔλα δῶ », ἀκούσαμε τὴ δυνατὴ φωνὴ τῆς οἰκοδέσποινας, μὲ τὸ διάδημα καὶ τὸ νεκροτέ της αὐτοκρατορίσας Ἐλιζαβεττας.

Ἡ Βαρένκα σίμωσε στὴν πόρτα. Τὴν ἀκολούθησα.

— « Μάτια μου, παρακάλεσε λοιπὸν τὸν πατέρα σου νὰ κάμει ἓνα γύρο μαζί σου. » — « ἔλα, σὲ παρακαλῶ, Πέτρο Βλαντισλάβοβιτς », εἶπε ἡ οἰκοδέσποινα, μιλώντας στὸ συνταγματάρχη.

Ὁ πατέρας τῆς Βαρένκας εἶτανε ὁμορφος γέρος, ψηλός, κομψός, καλοστεκοῦμενος, μὲ πρόσωπο κοκκίνο καὶ ἄσπρα μουστάκια καταραωμένα, κατὰ τὴ μόδα τοῦ αὐτοκράτορα Νικόλαου πρώτου, μὲ φαβορίτες ἀσπρες ἐνωμένες μὲ τὰ μουστάκια, καὶ μὲ τὰ μαλλιά χτενισμένα στὰ πλάγια τὸ ἴδιο χαρούμενο χαμόγελο τῆς θυγατέρας του φώτιζε τὰ ἔξιπνα μάτια καὶ τὰ χεῖλα του. Εἶχε περιφρημὴ κορμοστασιά : στήθος φαρδύ, στορρογγυλό, ὅπως οἱ στρατιωτικοὶ, μὲ λίγα παράσημα, δυνατοῦς ὄμους, πόδια μακριὰ, κομψά. Εἶτανε τύπος παλιῦ στρατιωτικοῦ τῆς ἐποχῆς τοῦ αὐτοκράτορα Νικόλαου.

Σὰ σιμώναμε στὴν πόρτα, ὄρασαμε τὸ συνταγματάρχη ν' ἀρνιέται, λένοντας πὺς δὲν ἦξερε πιά νὰ χορεύει ὅμως, χαμογελώντας, μὲ τὸ ἀριστερὸ χέρι τραβοῦσε τὸ σπαθὶ τοῦ ἀπὸ τὴ θήκη καὶ τὰ ἔδινε σ' ἓναν εὐγενικὸ νέο πὺν θρισκότανε πλάξ μας, ἔπειτα, φερόντας τὸ δεξιὸ του γάντι : — « Πρέπει ὄλα νὰ γίνουνε ταχτικά », εἶπε χαμογελώντας, καὶ πῆρε τὸ χέρι τῆς θυγατέρας του, ἔκανε μιὰ στορφή καὶ περιμένε τὴ μουσική. Στὸν πρώτο ρυθμὸ τῆς μαζούρας, γτύπησε δυνατὰ τὸ πόδι του καὶ πέταξε τὸ ἄλλο μπρούτσι, καὶ ἢ ψηλὴ τοῦ κορμοστασιά, πότε σιγὰ καὶ ρυθμικά, πότε δυνατὰ μὲ χτύπους τοῦ ἐνὸς ποδιοῦ στὸ ἄλλο, ἄρχισε νὰ φέρνει γύρο τὴ σάλα. Ἡ χαριτωμένη Βαρένκα πετοῦσε δίπλα του, γάτε μεγαλώνοντας, πότε μικραίνοντας τὰ θήματα στὰ μικρὰ της πόδια μὲ τ' ἄσπρα μεταξένια γοβάκια. Ὁλόκληρη ἢ σάλα παρακολουθοῦσε κάθε κίνηση τοῦ ζευγαριοῦ. Καὶ γώ, ὄχι μόνο θαυμάζα, μὰ παρατηροῦσα τρυφερὰ συνεπαρμένος. Τὸ περσότερο μὲ συγκινούσανε οἱ μπόττες. Γεφῖς μπόττες, ὄχι

της μόδας μυτερές, μιά μπόττες παλαιχάρες, με άκρες τετράγωνες, δίχως τακούνια, καμωμένες βέβαια από τον παπουτσιή στο σύνταγμα. «Γιά να βγάλει την άγασμένη του θυγατέρα στον κόσμο, να τη στολίσει, δεν αγοράζει μπόττες της μόδας, μιά φορειέ σκέτες μπόττες, καμωμένες στο σύνταγμα, σκέφτηκα, και οι τετράγωνες μύτες με συγκινοῦσαν έξιστριχα.

Φαινότανε πώς άλλωστε θα χόρευε έξιστριχα, μιά τώρα εΐτανε λίγο βαρούς, και τὰ πόδια του δεν εΐτανε τόσο εύλυγιστα για τὰ χαριτωμένα και γλήγορα δήματα που προσπαθοῦσε να κάνει. "Όμως κατάφερε δυό γύρους και σὰ χωρίζοντες γλήγορα τὰ πόδια του, ύστερα σιμώνοντάς τε, γονάτισε, άν και λίγο βαριά, κι αυτή χαμογελώντας και σκαλώνοντας τή φρούστα της, που την είχε χαριτωμένα κερφομένη, γύριζε τριγύρω του, όλοι κερφοροτήσανε δυνατά. Σηκώθηκε με λίγη προσπάθειά, έπιζε τρυφερά, με χάση, τή θυγατέρα του από τ' αὐτή, της άφησε ένζ φυλά στο μέτωπο και μού την έφερε, νομίζοντας πως χόρευε μαζί της. Του εΐπα πως δεν εΐμωνα ό καθαλιέρος της. — «Δέν πειράζει, κάμετέ της ένζ γύρο», μού ελεπε χαμογελώντας τρυφερά, ένώ φορούσε τὸ σπαθί του.

Καθώς άπό μιά μποτίλια, άμα τρέξει μιά σταγόνα, χύνεται ύστερα ό,τι έχει μέσα με όρηή, έτσι και ή άγάτη μου για τή Βαρένκα άφηνε καλύτερη όλη μου την όρηή στον έρωτα, που εΐτανε κρυμμένη στην ψυχή μου.

Εκείνη τή στιγμή τὸ αΐσθημά μου άπλωνότανε σε όλη την οικουμένη. Άγαπούσα την οικοδέσποινα, άγαπούσα τον άντρα της, τους προσκαλεσμένους, τους έπιηρέτες, άκόμη και τὸ μηχανικό Άνισίμαφ, που μού κοιτούσε κίκια. "Όσο για τον πατέρα της, με τίς παλαιχάρες μπόττες, με τὸ γλυκό χαμόγελό του που έμοιαζε με τὸ δικό της, αΐστανόμουνα ένα τρυφερό ένθουσιασμό.

"Υστερα από τὸ σουπέ, χόρεψα μαζί της την ύποσχεμένη κανονίλια, και όλη την άέκραντη εύτυχία μου την έννοιωθα άκόμη να μεγαλώνει. Δέ μιλούσαμε καθόλου γι' άγάτη. Δέν την έ φοιτούσα, όπως δέ ρωτούσα ούτε τον έαυτό μου, ά μ' άγαπούσε. Μού άρκοῦσε ή δική μου άγάτη. Φοβόμουνα μονάχα μήπως κανέναν περιστατικό διαλύσει την εύτυχία μου.

Μόλις έφτασα σπίτι μου, έβγαλα τὸ πανωφόρι μου λογιόραζα να κοιμηθῶ, μιά γλήγορα καταλαβα πως μού εΐτανε αδύνατο. Κοιτούσα στο χέρι μου τὸ φτερό της βεντάλιας και τὸ γάντι της, που μού άφηνσε φεύγοντας, τή στιγμή που τή βοηθοῦσα να άνεβεί στην άμαξά, άφου πρώτα άνέβασα τή μητέρα της. Τὰ κοιτάζα και, χωρίς να κλεινω τὰ μάτια, την έβλεπα μπροστά μου : τότε τή στιγμή που μ' έπαιρνε για καθαλιέρο της, κι άκουγα τή γλυκειά της φωνή να λέει : «Τί περηφάνια. Άλήθειά;» την ώρα που μού εΐδινε με χαρά τὸ χέρι της, τότε την έβλεπα στο σουπέ, να πίνει λίγη λίγη τή σαμπάνια και να με κερφοκοιτάζει με τὰ χαδιάρικα μάτια της. Μιά, καθαρώτερα άκόμα την έβλεπα με τον πατέρα της, ότα χαριτωμένη γύριζε τριγύρω του, και που με κερφοφάνια και χαρά, τόσο για τον έαυτό της όσο και γι' αὐτόν, έβλεπε τον κόσμο άφωνα από θαυμασμό να τους κοιτάζει και, χωρίς να θέλω, τους ένωνα και τους δυό στο ίδιο γλυκό και τρυφερό αΐσθημα.

Ζούσα εκείνη την εποχή με τὸ μακαρίτη τον άδερφό μου. "Ο άδερφός μου δεν άγαπούσε να πηγάνει στον κόσμο, ούτε στους χορούς κ' επειδή εκείνο τον καιρό προστοιμαζότανε για διπλωματική έξέταση στο Πανεπιστήμιο. Ζούσε πολὺ ταχτικός. Κοιμότανε. Κόιταζα τὸ κεφάλι του χωμένο στο προσκέφαλο, μισοσκαπασμένο με τή μάλλινη κουβέρτα και τονε λυπήθηκα τονε λυπήθηκα, γιατί δέ γνώριζε, δέν έννοιωθε την εύτυχία που δοκίμαζα. "Ο ύπηρέτης μας ό Πετρούτσας, που μεῦ άνοιξε με τὸ κερί, θέλησε να με βοηθήσει να γδυθῶ, μιά τον έστειλα να κοιμηθεί. "Η κοιμισμένη ύψη του και τὰ άνασηκωμένα μαλλιά του, με κάνανε να τονε λυπηθῶ. Προσέχοντας να μην κάνω θόρυβο, πατώντας στις μύτες, μπήκα στην κάμαρά μου και κάθησα στο κρεβάτι μου. "Όχι εΐμωνα πολὺ εύτυχισμένος, δέν μπορούσα να κοιμηθῶ. "Η ξεστη κίκαρά μου εΐτανε άνυπόφορη, και χωρίς να βγάλω τή στολή μου, πέρασα σιγά σιγά στο διάδρομο, φόρεσα τὸ πανωφόρι μου, έπειτα, άνοιγοντας την δέσπορτα, βγήκα. . . . Έφυγα από τὸ χορό ύστερα από τις τέσσερες τὸ πρώτ' ίσαμε που να φτάσω σπίτι μου, να μείνω λιγάκι, δυό ώρες πέρασαν, και σὰ βγήκα είχε ξεμερώσει. Εΐτανε ή εποχή της άποκομής, είχε πέσει πούσι, τὸ ύψο χιόνι έλανε στους δρόμους κ' έτορεχε άπ' όλες τής στεγές. Οι Β. . . καθόντανε στην άκρη της πόλης, δίπλα σ' ένα μεγάλο χωράφι, κοντά στο διμύσιο περίπτεο και στο Πιροναγωγείο. Πέρασα τον έρημο δρόμο μας και βγήκα στο μεγάλο δρόμο, όπου κυκλοφορούσανε κίβλας άγωγιάτες και κερφοσέσηδες κουβαλώντας ξύλα σε σάντες. Και τ' άλογα, που κουνούσανε ρυθμικά τὰ μουσκεμένα κεφάλια τους κάτω από τὰ γυαλιστερά χάμουρα, και οι κερφοσέσηδες με τή ράχη σκεπασμένη με ψάδες, που φορώντας πελώριες μπόττες, περπατούσανε δίπλα στ' άλογά τους και τὰ σπάτια, που φαινότανε θεόρατα άνόμεσα στο πούσι, όλα αυτά εΐτανε για μένα γεμάτα γοητεία. Φτάνοντας στο χωράφι, κοντά στο μέρος που θροισκότανε τὸ σπίτι τους, παρατήρησα στην άλλη άκρη, εκεί που γινότανε ό διμύσιος περίπτεος, ένα μπουλόνκι μαύρο, κι άκουσα τον ήχο πίφερου και ταμπούραλον να έρχεται από κει κάτω. Στην ψυχή μου εΐτανε γύρο χυμένο ένα τραγούδι και από καιρό σε καιρό ξεχώριζα τον ήχο της μαζούρας. Μιά εκείνο που άκουγα τώρα εΐτανε άλλο, μιά μουσική σκληρή και κακιά.

«Τί τρέχει;» σκέφτηκα, και παίρνοντας τὸ μονοάτι πήγαινα προς τὰ εκεί. Αφου έκαμα καμιά έκατο, στη θήματα μέσα στο πούσι, άρχισα να ξεχωρίζω πολλά πρόσωπα με σκούρα ρούχα. Θα εΐτανε βέβια στρατιώτες σε γυμνάσια, σκέφτηκα, και μαζί μ' έναν έργάτη σιδερά με πανωφόρι ζέταινο βρώμικο και πόδι, που βαστούσε κάτι και περπατούσε μπροστά μου, προσώρησα άκόμη. Στρατιώτες, με μαύρες στολές, στεκόντανε όρθοι σε δυό γραμμές απέναντι, άκίνητοι με τὸ όπλο «ταρά πόδα». Από πίσω τους, ταμπούραλα κ' ένα πίφερο πάζιανε άκατάπαστα τον ίδιο σκληρό και δυνατό σκαπό.

— Τί κάνουμε κει πέρα; ρώτησα τὸ σιδερά που εΐχε σταθεί δίπλα μου.

— Δέρνονν έναν Τάταρο γιατί λιπράχτησε, μού άποκρίθηκε θυμωμένα ό σιδεράς βλέποντας προς τὰ έξω.

Κοίταξα και γώ, και ξεχώρισ' ανάμεσα από τις γραμμές κάτι τρομαχτικό, που προχωρούσε προς το μέρος μας. Ήταν ένας άνθρωπος, γυμνός ίσαμε τη μέση, στυλωμένος στα ντουφέκια δυο στρατιωτών, που τονέ σέρνανε. Δίπλα του πήγαινε ένας ψηλός γαλονάς με μαντίλα και ηλίμιο, που μου φάνηκε σά γνωστός μου. Τρέμοντας σύγκορμος, με τὰ πόδια στο λυωμένο χιόνι, ο βασανισμένος, προχωρούσε προς το μέρος μου, κάτω από τὰ χτυπήματα που έξεφταν από κείνο του δεξιά κι αριστερά, τότε γέροντας πίσω, και τότε οι ύπαξιωματικοί τονέ σπρώχνανε μπροστά, τότε γέροντας μπροστά, και τότε οι ύπαξιωματικοί, για να μην πέσει, τονέ τραβούσανε πίσω. Και δίπλα του, σοβαρός, πήγαινε ο ψηλός αξιωματικός. Ήταν ο πατέρας της, με τὸ κόκκινο πρόσωπο, τὰ μουστάκια και τις άσπρες φαβορίτες. Κάθε χτύπημα ο βασανισμένος τὸ δεχότανε με κάποιο ξάφνισμα κ' έστριβε προς τὸ μέρος που έρχότανε τὸ χτύπημα μ' έκφραση πόνου, κι άφίνοντας να φαίνονται τ' άσπρα του δόντια, ὄλο και κάτι έλεγε. Μόνο ἕνα έφτασε πολὺ κοντά μου, μπόρεσα να ξεχωρίσω τὰ λόγια του. Δέ μιλούσε μὰ έκλαιγε : «'Αδέρφια, λυπηθήτε με ! Λυπηθήτε με αδέρφια ! » Μὰ τὰδέρφια δέν τονέ λυπόντανε, και σάν ή συνοδεία πέρασε μπροστά σέ μένα, είδα τὸ στρατιώτη που είτανε άγνάντια μου, να κάνει άποφασιστικά ένα βήμα μπροστά, να κουνήσει τὴ βέργα, κινώντας τηνε να σφυριξίει στὸν άέρα, και να τὴν άφίσει να πέσει βαριά στη ράχη του Τάταρου. Αὐτὸς κουνήθηκε απότομα μπροστά, μὰ ο ύπαξιωματικός τὸν κράτησε, κ' ένα ὄμοιο χτύπημα του ήθε από τὴν ἄλλη μεριά... Και πάλι από τὴ μὰ και πάλι από τὴν ἄλλη... Ὁ συνταγματάρχης προχωρούσε πάντα δίπλα του, κοιτάζοντας πότε γάμου, πότε τὸ βασανισμένο, ρουκῶντας δυνατὰ τὸν άέρα, έπειτα άφίνοντας τον να θναίνει σινά σινά από μέσα από τὰ χείλια του. Σὰ διάβηκε ή συνοδεία από μπρός μου, παρατήρησα ἀνήμεσα από τις γραμμές που σχηματίζανε οί στρατιῶτες, τὴ σάχη του φυλακισμένου. Ήτανε σάν κάτι τροχάλο, θηενμένο με γόδια κόκκινα δέ μπορούσε να πιστέψει πὸς είτανε ἀνθρώπινο κορμί.

— «Ὁ Θε μου ! » μουρομούριζε δίπλα μου ο σιδεράς. Ἡ συνοδεία πόκρινε άόδια και τὰ χτυπήματα έναυλοήσανε να πέφτουνε από τις δυὸ μεριές στὸν άνθρωπο που τονέλοίσε και δανκωνότανε. Ἐκὸς γυμνός, τὰ χτυπήματα κ' έπαιζε τὸ πόνερό. Και πάντα με τὸν ἴδιον σοβαρότητα, προχωρούσε δίπλα στο βασανισμένο ο ψηλός και κομπὸς συνταγματάρχης. Ξάφνου ο συνταγματάρχης στάθηκε, έπειτα σίμωσε γλήγορα έναν από τὸς στρατιῶτες : «Θά σου δείξω ἐγώ...» τὸν άκουσα να λέει με θυωμένη φωνή. «Φοβάσαι να χτυπήσεις... Θά σου δείξω ἐγώ...» Και τὸν είδα να ὀρμᾷ με τὸ δυνατό και γαντωμένο χέρι του και να δίνει ένα μπάτσο στὴν κικρινιασμένη δὴψη του τρομαγμένου στρατιῶτη, γιατί δέν άφησε να πέσει με άσκετὴ δύναμη ή βέργα του στη ματωμένη ράχη του Τάταρου.

— «Φέρετε ἄλλες βέργες ! » πρόσταξε, και γυρίζοντας, με αντίκρουσε. Ἐκαμε πὸς θὰ με ἀναγνώρισε, σούφρωσε με κακία τὰ φρόδια και έστριψε βιαστικά. Τόσο ντροπέμουνα, που δέν ήξερα που να κοιτάξω, σὰ να με τσακῶσανε τὴν άρα που είναι κάτι κακό.

Χαμήλωσα τὰ μάτια κ' έφυγα γλήγορα.

Σ' ὄλο τὸ δρόμο ἀνηχούσανε στ' αὐτιά μου πότε τὰ τσιμπούρια, πότε τὸ πόνερό, πότε τὰ λόγια : «'Αδέρφια, λυπηθήτε με», πότε ή δυνατὴ θυωμένη φωνή του συνταγματάρχου, που φώναζε : «Θά σου δείξω ἐγώ ! Θά σου δείξω ἐγώ ! » Και τὴν καρδιά μου έπνιγε μὴ άγωνία, άγωνία σάν ζάλη, μὴν άγωνία τέτοια, που ἀναγκάστηκα πολλές φορές να σταθῶ, ἔτοιμος, μου φαινότανε, να κάμω ἐμετό, για ὄλη τὴ φρίκη που τὸ θέαμα εκείνο είχε σκορπίσει στὴν ψυχὴ μου. Δέ θυμοῦμαι τὸ πὸς γύρισα στο σπίτι μου και ξαπλώθηκα : μὰ μάλις ἀποκοιμήθηκα, πάλι μου παρουσιάστηκαν ὄλα ὄσα είδα κι άκουσα, και πήδησε από τὸ κρεβάτι μου.

«Βέβαια θὰ ξέρει κάτι που ἐγὼ τὸ άγνοῶ», σκέφτηκα για τὸ συνταγματάρχη. «'Αν και γὼ ήξερα δὴ ξέρει αὐτὸς, θὰ ξνοιωθα αὐτὸ που είδα και δέ θὰ μ' έπανε τέτοια φρίκη». Μὰ ἔσο κι αν προσπαθούσα, δέ μπόρεσα να τὸ νοιώσω και μόλις τὸ ἄλλο βράδι κατάρφα να κοιμηθῶ, άφου πήγα σ' ἑνὸς φίλου μου και μέθυσα τρομερά.

Λοιπόν, νομίζετε πὸς τὸ συμπέρασμά μου είτανε πὸς εκείνο που είδα ἀποτελοῦσε μὴ φρικτὴ πράξη : Καθόλου. «'Αν τὸ κάνουν με τόση πεποίθηση, άφου ὄλοι τὸ νομίζουνε ἀναγκαῖο, βέβαια κάτι θὰ ξέρουν». σκέφτηκα. Και προσπάθησα να τὸ πιστέψω. Μὰ δὴ κι αν έκανα δέν τὸ κατάφερα κ' έπειδὴ δέν τὸ πιστέψα, δέ θέλησα νακόλουθῶ τὴ στρατιωτικὴ καριέσα, ὄπως είχα ἀπόφαση προηγήτερα. Κι ὄχι μόνο στο στρατὸ δέν ὑπεοέτησα μὰ πονθενά και, ὄπως βλέπετε, για τίποτα δέ στάθηκα ἄξιος στη ζωή μου.

— Ναι, τὸ ξέρουμε, δικαιωτορήθηκε ένας από μᾶς. Πέστε καλύτερα, πόσοι ἄλλοι δέ σταθήκανε ἄξιοι, ὄχι ἐσεῖς.

— Ὁ άνορετὸς άνορηγίος πᾶ ! εἶπε ὁ Ἰβάν Βασίλιεβιτς με θυμό.

— Καλά, και ή ἀγάπη ; ρωτήσαμε.

— Ἡ ἀγάπη ; Ἄπὸ τότες άρχισε να λιγοστεύει. Σάν ἔσπεκε συχνά σκεφτικὴ με τὸ χαϊόγελο στὴν δὴψη, θυμόβουνα ξάφνου τὸ συνταγματάρχη στὸν τόπο του υερτίου και μ' έπανε φρίκη. Ἄρχισα λοιπόν ν' ἀποστασιοῦμαι σινά σινά, κ' ή ἀγάπη έσβησε τελειωτικά. Νά ! ἔτσι ἀλλάζει οἱζιὰ ή ζωή ἑνὸς ἀνθρώπου. — Και σεῖς λέτε πὸς... .

Μετάφραση δ. ΙΟΥΛΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

ΕΝΑ πεζὸ τραγούδι μᾶς στάλθηκε, γραμμένο από τὴ συνεργάτισά μας κ. Ἰουλία Περασκή, κι ἀπερωμένο στὸν κ. Α. Πάλλη, για τὸ θάνατο ἐπιγραμμά του στὸν «Τσολιά» (Νουμάς, σελ. 88.) :

Δόξα και χαρά, στὰ λαγγάδια και στὰ βουνά, που τὸν Τσολιά, τὸ παιδί τους, ἀνασταίνουν.

Μὰ και τιμὴ στὸν τραγουδιστὴ Ἄλέξαντρο Πάλλη, που τόσο ἀπλά, λιγλόγια κι ὄμορφα, παρόστησε τὴ μεγάλη ψυχὴ του Τσολιά.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχυτικοί συντάκτες: Κ. ΚΑΡΒΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

"Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

«ΕΤΑΙΡΙΑ «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέους, 3, ΑΘΗΝΑΣ»

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:	Για την Ελλάδα	δρ. 20	το χρόνο.
		> 10	το εξάμηνο.
		> 5	το τρίμηνο.
	Για την Αγγλία και Αίγυπτο	£ 1	το χρόνο
		£ 0,10	το εξάμηνο
	Για την Αμερική	\$ 5	το χρόνο
		\$ 3	το εξάμηνο

Και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΣΤΗΝ «Έστια» της περασμένης Κυριακής ο κ. Νιρβάνας μ' ένα γράμμα του μ'ς κάνει την καταληκτική αποκάλυψη πώς ένα αναγνωστικό του βιβλίο για την Ε' τάξη του δημοτικού, που τό είχε γράψει μαζί μ' ένα δημοδιδάσκαλο, άπορρίφτηκε, γιατί, όπως γράφει ο ίδιος, «η γλώσσα του βιβλίου δέν έδωροθή ως ή έπιθυμητή καθαρεύουσα, χαρακτηρισθείσα μ'λλον ως δημοτική». Τό πρώτο είναι αληθινά πολύ περίεργο. Την εποχή που άκοιμε πώς μπαίνει στα σχολεία ή δημοτική, εμφανίζεται ο κ. Νιρβάνας και μ'ς διαβεβαιώνει με την υπογραφή του, πώς ή έπιθυμητή γλώσσα είναι ή καθαρεύουσα και όχι ή δημοτική. Θα ήθελαμε να μάθουμε σε ποόν είναι έπιθυμητή ή καθαρεύουσα; Άν άπορρίχτει μέσα στο Υπουργείο μ'ά όρισμένη κατεύθυνση; Πώς τό Υπουργείο ήμπορεί τη μ'ά μέρα να βραθεύει τα «Ψηλά Βουνά», που είναι γραμμένα στην καθαρή δημοτική, και την άλλη να άπορρίπτει τό βιβλίο του κ. Νιρβάνας γιατί δέν είναι γραμμένο στην έπιθυμητή καθαρεύουσα; «Όστε άλλη γλώσσα θα έχουμε στην Γ' του δημοτικού και άλλη στην Ε'; Μήπως τό Υπουργείο έννοει πώς ή δημοτική των βιβλίων της Ε' τάξης πρέπει να συμπληρωθεί και με στοιχεία από την καθαρεύουσα, δηλαδή να γίνει μιστή;

Ο ΠΩΣΑΝΗΠΟΤΕ, γιά μ'ά πληροφορία. Πληροφορηθήκαμε, πώς τό Υπουργείο για την Ε' τάξη του Δημοτικού έχει όρίσει δυό αναγνωστικά βιβλία, που θα διδάσκοντα παράλληλα:

τό ένα γραμμένο στη δημοτική και τό άλλο στην καθαρεύουσα. Ο κ. Νιρβάνας, όπως φαίνεται από τό γράμμα του, έγραψε τό αναγνωστικό του όχι στην καθαρεύουσα, όπως έπιθυμούσε τό Υπουργείο. (έπιθυμητή καθαρεύουσα), μ'ά στη μιστή, στη γλώσσα δηλ. που γράφει τα χρονογραφήματά του στην «Έστια» κι άλλου, και για τότο, πολύ δίκαια, τό «Έκπαιδ. Συμβούλιο του τό άρρίφει». Άδικο λοιπόν είχε ο φίλος Νιρβάνας να διαμαρτυρηθεί και μάλιστα να φέρσει να υπονοηθεί, με της τελευταίες γραμμές της έπιστολής του, πώς τό Συμβούλιο του άπορρίφει τό Άναγνωστικό του από... αντίθετισμό

Η Οδίσσεια μ'ς δοξαχής. Μ'ά κυρία, έχοντας μ'ά δοξαχιά πολύ κουρελιασμένη, που δέν περνάει π'ά στην αγορά, θέλησε να την αλλάξει μαζί με ένα δίδραχμο, κι από άσχετά κουρελιασμένο μ'ά που τραγουτά άκόμη. Πήγε λοιπόν για την άλλαγή στην Εθνική Τράπεζα, που άνήθησε ν'άν την αλλάξει, και που την έστειλε στο Υπουργείο των Οικονομικών. Τό Υπουργείο την έστειλε στο Τμείο, όδός Βερανζέρου, όπου ο θυρωρός την πληροφορήσε πώς επειδή ο τ'άμ'ας είχε «παράδοση», δέν έφαρκοίσε να καταγίνει με τη μικροδουλιά της, προσφέρθηκε όμως ο ίδιος ν'άν της δώσει άλλο δίδραχμο, αντίς τό δικό της. Επειδή όμως ή κυρία, βασισμένη στο «κληρωτόν επί τη εμφανίσει», έπίμενε να δει τον Τμ'α, ο θυρωρός άναγκασμένος στο τέλος, είπε: «Μήτε τον Τμ'α θα δείτε, μήτε τώρα ούς αλλάξω και τό δίδραχμο». Ένας κύριος που άκουσε τη φιλονεικία, συμβούλεψε την Κυρία να πάει σε ένα άλλο Τμείο, όδός Μητροπόλεως. Πήγε λοιπόν ή Κυρία στην όδόν Μητροπόλεως, μ'ά δέν κατόρθωσε να βρει τό Τμείο.

Που αλλάζουνται, τέλος πάντων, τα κουρελιασμένα χαρτονομίσματα; ή πρέπει ν'άν τα χάνουμε; Ρωτήσαμε έναν Τοραπετή και δέν ήξερε καθαρά να μ'ς πει, μ'ά υποθέτει πώς αλλάζουνται στην Εθνική Τράπεζα.

ΑΠΟ όλη αυτή την ιστορία τό μόνο καθαρό είναι πώς τό «κληρωτόν επί τη εμφανίσει» και ή υπογραφή του κ. Νεγρεπόντη είναι κοροσδίες. Και φαίνεται τό ξέρει καλά τό κοινό, άλλώς δε θα άκανε τόσον κόπο να κολνάει τα σημαμένα χαρτονομίσματα. Άλλο μόνον σου όταν μπλέξεις με δημόσια γραχεία!

ΩΣΤΟΣΟ ο κ. Νεγρεπόντης στο λόγο του του Προϋπολογισμού ξαναλέγοντας όσα ειπώθηκαν σε τόσες Βουλές, μ'ς έόρκισε όλους να δουλέβουμε για τό γενικό καλό. Πώς όμως μπορούμε, αν για να αλλάξουμε μ'ά δοξαχιά, πρέπει να χάνουμε τα ταξίδια του ζεβάχ θλασσινού;

ΤΗ συνέχεια της μελέτης του Κωστή Παλαμά για τό Χατζόπουλο, όταν τη δημοσιεύουμε στο έρχομενο φύλλο, γιατί ο ποιητής ήταν άρρωστος και δέν του δόθηκε καιρός να την κοιτάξει.

≡ ΚΟΡΘΙ ≡

Ἀπόκοσμη γωνιά, λουσμένη στὸ φεγγάρι,
Τὸ κῆμα ζάτω μέσ' στὸν κόρφο ἐχολογᾷ
Καὶ κάποιου καϊκιῦ τὸ μαῦρο τὸ κουφάρι
Σκαμπανεβαίνει πέρα ἀπρόθυμα κ' ἀργά.

Κατσάβραχα τριγύρω, σπήλια γαλασμένα,
Ψηλὰ στὰ πράσινα ὅμως πλάγια σκορπιστά,
Κάτασπρα λίγα χωριουδάκια, τυλιγμένα
Μέσα στ' ἀχνόφωτο, κοιμούνται γελαστά.

Ἀπόκοσμη γωνιά... τί τόπος παραδείσου
Γι' ἀγάπες προφαντές, γι' ἀγάλλασιν σφιχτό!
Νὰ νοιώθῃς μιὰ μικρὴ ζεστὴ καρδιά δική σου,
Ἀπὸ τὸν κόσμο ὅλο μακρὰ τὸν ἀνοιχτό!

Ἀπόκοσμη γωνιά... Τί τόπος γι' ἀγριο δάκρυα
Μέσα στὶς σκοτινές, ἀφρόβρεχτε, σπηλιές!
Γιὰ κείνον, πὺρ στὴς γῆς τὴν ἔρημ, καύτην αἰρία
Νὰ ξαναβίωσῃ θέλει ἐνδύησες παλιές!

Κόρθι στὴν Ἄντρο. Καλοκαίρι τοῦ 1920

ΖΕΦΥΡΟΣ ΒΡΑΔΥΝΟΣ

Δ Ε Η Σ Η

Στὸ φίλο Δ. Ταγκόπουλο

Στὸ ριμοκλήσι τοῦ γιαιλοῦ
γιὰ τὸ πιστόφι τοῦ Καλεῶ
μιὰ μαυρομαντηλοῦσα
Καντήλι ἀνάφτει καὶ κερὶ
σέφνεται ὀμπρός στὴν Παναγιά.
τὴν Ἐλεοῦσα!

Κερά καλή: Κερά χρυσή,
φέροτον μου πάλε στὸ νησί,
κ' εἶμαι χαροχαμμένη,
κι ἀπὸ γονιούς καὶ συγγενεῖς.
Φτωχεῖα καρδούλα, καὶ πνεύς,
ὄρανεμένη.

Φύσα ἀγεράκι μου προμνήδ
Νὰ μοῦ τὸ φέρετε τὸ νιό
Μαϊστράλια μὴν ἀργεῖτε:
Ξάρτια, πανάκια σταυρωτά,
θαλασσοπούλια μ' ἀπλωτὰ
φτερά, γενῆτε.

Καὶ χαῖμαλί γιὰ φυλαχτό
μὲ τὰ χερῶν μου πλεχτέ
στὰ στήθια τοῦχο δέσει
Μὴν τόχει καὶ καμιά Ἐωδιᾶ
βρεθεῖ μακριὰ στὴν ξενιτιά,
καὶ τὸν πλανέσει!

Φωτᾷτ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ·
Καὶ σὺ, φεγγάρι μου, γενοῦ
στὸ δρόμο συνεργός του,
γιὰ τὸν ταχὺ τὸ γυρισμό·
Καὶ στὴν ψυχῇ του γλυκασμὸ
τὸ φῶς σου δός του.

Κερά χρυσή: Κερά καλή,
σὲ Δύση καὶ σ' Ἀνατολή,
στὸ πλάϊ του πάντα στάσου!
Νὰ καίω λαμπάδα ὀλονυχτίς
στὸ γιόκα σου, πὺρ τὸν κρατεῖς
στὴν ἀγκαλιά σου!

Σόρα

ΛΑΥΡΑΣ

ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Φίλε κ. Ταγκόπουλε,

Δημοσιέψετε, παρακλῶ, τὸ ἀκόλουθο γράμμα:
«Μὲ ἐκπληξή μου διάβασα στὸν προχθεσινὸ «Νου-
μῶς», ἀναδημοσιεύσιμο μάλιστα, καθὼς πληροφοροῦν
μι, ἀπὸ τὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξανδρείας τοῦ 1914.
ἀπὸ ἄρθρο σας, ἓνα δίστιχο γιὰ τὸ μακαρίτη Γιαννό-
πουλο, ἀποδιδόμενον σ' ἐμένα.

Δὲ θυμῶμαι νὰ ἔγραψα ποτὲ τέτοιο σαρκαστικὸ ὅ-
πως λέτε, ἐπίγραμμα, γιὰ τὸν ἀλησμόνητο φίλο μου,
καὶ θὰ λυπηθῶ τρομερὰ ἂν ὑπάρχουν στὰ χέρια σας
ἀποδείξεις πὺρ τὸ χοντροειδέστατο ἐκεῖνο δίστιχο
εἶναι δικό μου.

Νομίζω μάλιστα πὺρ ἦμουν καὶ στὴ Γαλλία, ὅταν
δῆλθε τὸ Νέο του Πνεύμα, ὅποτε βέβαια, μιὰ
πὺρ ἐπρόκειτο νὰ ἀποκαλύψετε τὸ ἀληθινὸ ὄνομα τοῦ
ἀνόνημου σαρκαστοῦ, θὰ ἔχετε κρατήσῃ καὶ τὸ σχε-
τικὸ χειρόγραφο.

17 Ἀυγούστου, 1920.

Μετὰ τιμῆς
Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΣΗΜ. τοῦ ΝΟΥΜΑ. — Ἀφοῦ ὁ φίλος ποιητὴς μὲ
τόσα ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα ὑποστηρίζει πὺρ δὲν
εἶναι δικό του τὸ ἐπίγραμμα, ὀρθομένον δὲ θᾶναι δικό
του, κὶ ὁ Ταγκόπουλος, ἔχει ἀπὸ κατῆ πρόθεσι, μιὰ ἀπὸ
ἀδυναμία τῆς μνήμης τοῦ τὸ φώτισε στὴ ράχη τού.

— ΤΟ ΔΑΦΝΙ. — Μ' ἓνα ὁμορφο, Βυζαντινὸ, ἐξώ-
φυλλο καὶ μὲ σελίδες γεμάτες πληροφορίες πολυτίμες,
ἔβγαλε ὁ ἀκούραστος Ἀθηναῖος Διφφῆς κ. Γρ.
Καμπούρογλου, μὲ τὸν παραπάνω τίτλο, ἓνα βιβλίο
πὺρ πρέπει πολὺ νὰ διαβαστεῖ. Ὁ φίλος Κ. ἔχει τὸ
μεγάλον χάρισμα νὰ ντύνει καὶ τὰ πὺρ ξερὰ ἱστορικὰ
θέματα μ' ἓνα δικό του λυρισμὸ καὶ νὰν τὰ ζωντανέ-
νυει, ὅσο κὶ ἂν ἡ γλώσσα του δὲν εἶναι τῆς μόδας,
νὰ ποῦνε, μιὰ κάπως καθυστερημένη. Ἄν τὸ «ΔΑ-
ΦΝΙ» εἶταν γεραμμένο στὴ δημοτικὴ, πὺρ τόσο καλὰ
τὴν κατένει ὁ κ. Κ., θὰ κέρδιζε πολὺ, παραπολά, —
καὶ σ' αὐτὸ πιστεύουμε νὰ συμφωνεῖ μαζί μας κὶ ὁ συ.

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΜΕ ΤΑ ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΜΑΤΑ

Ἡ Ἑλληνική πρωτεύουσα καλωδέχθηκε με χαρὰ τὸν κ. Βενιζέλο. Ὑστερα μάλιστα ἀπὸ τὴν ἀπόπειρα τοῦ Παρισιοῦ, ποὺ ἔθλιψε βαθεῖα ὄλους γενικά τοὺς Ἕλληνες, ποὺ μποροῦν ἀποσπῆσαι καὶ στέκονται σὲ μερικὲς κρίσιμες στιγμὲς, σὰν καὶ αὕτη, πάνου ἀπὸ τὰ κομματικά καὶ τὰ προσωπικά, — ὕστερα ἀπὸ τὴν στυγερὴ αὕτη ἀπόπειρα, ἡ χαρὰ τοῦ λαοῦ εἶταν ἀκόμα πῶς μεγάλη, γιατί ξανάβλεπε τὸν Κυβερνήτη τῆς Χώρας γερὸν καὶ ἔξω ἀπὸ κάθε κίνδυνο.

Ἀπὸ ὅλων ὁμως τῶν ἀγνῶν καὶ ἀφροσιωμένων ὀπιδῶν τοῦ τὰ στήθεια, μαζί με τὰ καλωσορίσματα, βγήκε καὶ μιὰ εὐκὴ ποί, καὶ ἂν δὲν ξεδηλώθηκε με λόγια, δὴ τὴν ἀκουσε ὁ κ. Βενιζέλος δίχως ἄλλο, γιατί αὕτη ἡ εὐκὴ εἶται καὶ εἶναι τὸ ξέσπασμα μιᾶς κρύφιας ἀγαπάκης τοῦ ὅλου τὴν αἰστανόμαστε—καὶ ποὺ βέβαια καὶ ὁ ἴδιος ὁ κ. Βενιζέλος θὰ τὴν αἰστανεταί, ὅσο καὶ ἡμεῖς, ἂν ὄχι περισσότερο.

Καὶ ἡ εὐκὴ αὕτη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι νὰ ἰδεῖ πάλι τὴν περιφρημὴ «πυγμῆ» νὰ θαματουργεῖ. Γιατί τώρα, ἴσως περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλῃ φορῆ, χρειάζεται ἡ πυγμὴ αὕτη νὰ πέσει ἀλύτρητα καὶ κατακέφαλα.

Ὁ ἴδιος, στὸ συλλληπητήριο τηλεγράφημά του, χαρακτήρισε τὸ θάνατο τοῦ Ἀραγοῦμη ἀφρικώδη. Ὁ ἴδιος ἀποδοκίμασε με τὴν εὐκαρινὴ ἀγαπάκη τὴς βάριβρες σηνές τῆς 31 Ἰουλίου. Γι' αὐτὰ, καὶ γι' ἄλλα ἀρετὰ ἐκτροπα ποὺ γίνονται, ὑπάρχοντε θέβια ὑπεύθινοι, καὶ ὅσοι πιστεύουμε ἀκόμα σ' αὐτόν, περιμένουμε νὰ στειλεῖ τοὺς περιφρημους αὐτοὺς ὑπεύθινοους νὰ καλλιεργήσουν πῶς τ' ἀμπελοχώραφά τους, ἢ τὰ ρητορικά τοὺς περιδῶλια, καὶ νὰ χτυπήσει ἀλύτρητα ὅσους φιλοτεχνοῦν τὰ ἐκτροπα.

Ἔως προχτές ἀκόμα δὲν τονε βάριβρε καμιά εὐθιγὴ γιὰ ὅ,τι «ἐκνομο» ἢ «ἐκτροπο» γινότανε δῶ. Τὸ ξαίριμε ὅλοι μας πὼς στὴν Εὐρώπη δὲ διασκεδάζει καὶ ἀγωνίζεται νύχτα μέρα νὰ πετύχει μιὰ λύση ἱκανοποιητικὴ γιὰ τὴν Ἑθνικὴ ὑπόθεση. Τὸ ξαίριμε ὅλοι καὶ γιὰ τοῦτο με τὴν καρδιά μας ὅλοι τοῦ δίνουμε συχωροχάρτι γιὰ ὅ,τι γινότανε δῶ. Ἀπὸ προχτές ὁμως, ποὺ βρισκεταί ἀνάμεσὸ μας, ξαναπαίρνει πάνω του ὄλη τὴν εὐθιγὴ.

Ἡ ὄρα ἡ καλή! λέμε ὅλοι μας, γιατί ὅλοι μας, ὅσοι τὸν πιστεύουμε καὶ τὸν ἀγαποῦμε, ἔχουμε τὴν ἀκλόνητη πεποίθησι πὼς ἄμα αὐτὸς τὸ θελήσει, ὅλα καὶ ὅλοι θὰ μποῦνε στὴ θέση τους, ὅλοι καὶ ὅλα θὰ διορθωθοῦν.

Ὑστερ' ἀπὸ τοὺς ἐννιά ἄθλους τοῦ Ἡρακλῆ, τοῦ ἀπομένει τώρα ὁ τελευταῖος καὶ ὁ σπουδαιότερος :

Νὰ καθαρίσει τοὺς σταθμούς τοῦ Αἵγειου.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ἸΔΑΣ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ

Ἡ δε Ἰσθβέλα Λεονάρδου (Μοιράτς) εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μᾶς δώσει ἕνα γράμμα πολιτισμοῦ τοῦ ἰ. Ἀραγοῦμη (Ἰδα) ποὺ δείχεται ὀλοφάνερα σ' αὐτὸ με πόσο ἄγιο ἐνθουσιασμοῦ ἀγωνίζοτανε ὁ Ἀλησιμόνητος γιὰ τὴν ἐπικράτησι τῆς Δημοτικῆς.

Ἀθήνα 11 Ὀκτώβρη 1911.

Φίλη κ. Λ. Λεονάρδου,

Χάρηκα πολὺ ποὺ πήρατε τὴν ἀπόφρασι νὰ γίνετε συνδρομητρια στὸ δελτίο τοῦ Ὀμίλου εἴτε ἀπὸ συμπάθεια στὸ συγγραφεα τοῦ «Μαρτύρων καὶ Ἡρώων αἵμα», εἴτε ἀπὸ τὴ λογικὴ σας κρίσι. Ἐγὼ μᾶλλον πιστεύω ὅτι τελειωτικά νίκησε μέσα σας ἡ λογικὴ καὶ μ' αὕτη καταλάβατε ὅτι ὄλα συντελοῦν στὸν τελειωτικό σκοπό μας, νὰ κυριαρχήσει δηλαδή ἡ δημοτικὴ γλώσσα στὴ Ρωμιόσυνῃ σ' ὄλα τὰ εἶδη τοῦ γράφτου λόγου.

Δὲν ξοδιάζω τὴν ἐνεργειά μου ὄλη στὸν Ὀμιλο, παρὰ τὴ μοιράζω καὶ κάθε φανέρωμα τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, καὶ ἐπειδὴ καὶ ὁ Νομῆς εἶναι καὶ αὐτὸς σημάδι ζωῆς, καὶ σ' αὐτόν δίνω ὅση μπορῶ δύναμη γιὰ νὰ προχωρήσει καὶ νὰ καλλιτερέψει.

Καλὸ εἶναι νὰ εἶμαστε ἀλύγιστοι στὴς πεποιθήσεές μας, μὰ στὸν τρόπο ποὺ θὰ τῆς ἐπιβάλλουμε καὶ στὸν ἄλλοι δὲν κάνει νὰ εἶμαστε ἀλύγιστοι, παρὰ νὰ προβαίνουμε με ἐπεικεια γιὰ τοὺς ἀμαρτωλοῦς. Ἐτσι καὶ ὁ Χριστὸς περισσότερο κύταζε τοὺς ἀμαρτωλοῦς παρὰ τοὺς πιστοὺς του καὶ τοὺς ἀποστόλους του. Καὶ ἔτσι με τὸν καιρὸ νίκησε ὁ χριστιανισμὸς πέρα πέρα.

Ἡ σημερινὴ θέση τοῦ ζητήματος τῆς γλώσσας εἶναι τέτοια ποὺ πρέπει πρῶτα πρῶτα καὶ μ' ὄλες μας τῆς δυνάμεις νὰ χτυπήσουμε τὸ δασκαλισμὸ, τὸ σχολαστικισμὸ, ἀπὸ ὄλες τῆς μεριῆς καὶ με κάθε μέσο. Ὁ Νομῆς χτυπᾷ τὸ δασκαλισμὸ, μὰ καὶ ὁ Ὀμιλος χτυπᾷ τὸ δασκαλισμὸ, καὶ ἐπειδὴ τὸ δελτίο τοῦ Ὀμίλου τὸ διαβάξουν ὄχι μόνο οἱ συνδρομητές τοῦ Νομῆ, — ποὺ ἴσως ἴσως νὰ μὴν ἔχουν ἀνάγκη καὶ ἀπὸ τὸ Νομῆ τὸν ἴδιο, ἀφοῦ εἶναι μιὰ δημοτικιστὴς, — παρὰ καὶ ἄλλοι κύκλοι ἀνθρώπων φιλελεύθερων ποὺ ποῖθουν πὼς ὁ δασκαλισμὸς ἐμάρανε καὶ μαρῆνα τῆς καλλίτερες δυνάμεις τοῦ ἔθνους, σ' αὐτοὺς προσκάντων ἀποτείνεται ὁ Ὀμιλος προσπαθώντας νὰ τοὺς πείσει πὼς τὸ χειρότερο σημάδι τοῦ δασκαλισμοῦ ποὺ κυριχορεῖ στὴς ψυχῆς τῶν Νεοελλήνων εἶναι ἡ προεκδόλησι σὲ μιὰ γλώσσα ποὺ δὲν ἐκφορᾷ ἀλήθειαν τὴν ψυχὴ τους.

Γι' αὐτοὺς τῶν λόγων ποὺ καλὰ ἐκάματε νὰ ὑποστηρίξετε καὶ σείξ τὸ ἔργο τοῦ Ὀμίλου ποὺ, σ' ἄ-

λον κύκλο, κάνει τη δουλειά του, σ' άλλο πάλι κύκλο, κάνει ο Νομάς. Έπειτα είναι και τούτο, ο Νομάς είναι φιλολογικό περιοδικό, ενώ το δελτίο είναι εκπαιδευτικό περιοδικό, και είναι ευχάριστο φαινόμενο πως αυτές για ένα έχουμε τώρα δύο περιοδικά που πορεύονται παράλληλα για τον ένα και με γάλο σκοπό που όλοι μας έχουμε.

Με πολλήν υπόληψη
Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

Από το φυλλάδιο της κ. Αύρας Θεοδοροπούλου «Τὸ Διεθνὲς γυναικεῖο συνέδριον τῆς Γενεύης», τυπώσαμε το παρακάτω χαρακτηριστικό κομμάτι, που δείχνει πόσο ανθρωπιστικότερα και τιμωτέρα από μᾶς, τοὺς ἄνδρες, σκέφτονται οἱ γυναῖκες.

«Μέσα ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῶν γυναικῶν πρὸ συγκεντρώθηκαν στὴ Γενεὺν ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, μιὰ κοινὴ ἀκούονταν διαρκῶς, εἴτε νικητρία ἦταν ἡ πατρίδα των, εἴτε νικημένη. Νὰ μὴν ξαναγίνει εἰς κτίον τὸν ἄπαντα ἡ φοιχτὴ αἱματοχυσία πού μολὶς ἐσταμάτησε. Ἀπὸ τῆς γυναικῆς αὐτῆς πόνος τῆς ἐχώριζαν ἔθνικα μίσση, μὰ πρὸ τῆς ἀδέρφρων ο ἄνθρωπος πόνος, ὁ πόνος τῆς μάνας, τῆς χήρας, τῆς ἀδερφῆς, πού εἶναι ὁ ἴδιος γιὰ κάθε φυλὴ καὶ γιὰ κάθε χώρα, μιὰ νέα τεράστια δύναμη ἐπήγαγε ὀλοφάνερα, μιὰ δύναμη ἀναπλαστικὴ, πού θὰ στρώξει τὸν κόσμο πρὸς νέα ἰδανικὰ εἰρηνικὰ, δίκαια, ἀνθρωπιστικά. «Μᾶς θέλετε στὰ σπῆτια σας, μὲ τὰ παιδιά μας. Αὐτὸ θέλουμε κ' ἔμεῖς, τὰ σπῆτια μας καὶ τὰ παιδιά μας. Ὅμως ἐσεῖς, μὲ τοὺς στρατοὺς καὶ τοὺς στόλους σας καὶ τὰ ἀεροπλάνα σας μᾶς ἀρπάζετε τὰ παιδιά μας καὶ μᾶς ἠμαρτάνετε τὰ σπῆτια μας. Μπορεῖ νὰ εἶναι πολλὲς φορές δίκαιος ὁ πόλεμος σας καὶ νὰ ἐλευθερώνει λαούς. Ὅμως ἔμεῖς θέλουμε νὰ βροῦμε ἕναν ἄλλον τρόπο ἀπὸ τὴν αἱματοχυσία γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ δημοκρατία. Γι' αὐτὸ θέλουμε νὰ μποῦμε στὴν πολιτεία, γιὰ ν' ἀγωνιστοῦμε μὲ τὰ δικά μας τὰ ὄπλα γιὰ τὰ σπῆτια καὶ γιὰ τὰ παιδιά ὅλων τῶν γυναικῶν τῆς γῆς. Ἐργαστοῦμε γιὰ νὰ πιάσουν οἱ ἀρπαγῆς καὶ οἱ ληστεῖες τῶν μεγάλων κρατῶν στὰ μικρά. Γι' αὐτὸ δὲ ὑποστηρίζουμε τὴν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, γιὰ νὰ τὴν κάνομε ἕνα κοινωνικὸ οἰκοδόμημα ἀληθινὰ δίκαιο καὶ ἠθικὸ καὶ εἰρηνικὸ, καὶ ὄχι μιὰ φενάκη καὶ μιὰ προσωπίδα γιὰ τὴν πλεονεξία καὶ τὴ βία.»

Ἐτσι τὸ Συνέδριον ἔκαμε τὸ ἀκόλουθο ψήφισμα : «Οἱ γυναῖκες 36 ἔθνῶν, συγκεντρωμέναι στὴ Γενεὺν γιὰ τὸ Συνέδριον τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως γιὰ τὴ γυναικεία ψήφον, ἔχοντας τὴν πεποίθησιν ὡς μιὰ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, δίκαια καὶ γερά ὀργανωμένη, εἶναι τὸ μόνο μέσον γιὰ νὰ ἐξασφαλιστῇ ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου, ν' ἀρπάζουν ὅλη τὴν θέλησιν, τὴν ἐνεργητικότητα, τὴ σκέψιν καὶ τὴν ἐπιρροήν τους, γιὰ νὰ κατορθώσουν ν' ἀναπτυχθῇ καὶ τελειοποιηθῇ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, πού σκοπὸς τῆς εἶναι νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴ διεθνή συνεννόησιν καὶ τὴν εἰρήνην.»

ΑΥΡΑ ΘΕΟΔΟΡΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΠΑΤΡΙΔΟΛΑΤΡΕΙΑ ΤΟΥ ΙΔΑ

Ἡ πατριδολατρεία τοῦ εὐγενικοῦ νεκροῦ πού θρηνοῦμε, εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ μὴ γνωρίσῃ τις διανοητικὰς ἀμφιβολίας πού δοκίμασαν συγγενικῆς φροσύνης διανοούμενων ἄλλων χωρῶν.

Ἡ ἰδεολογία τοῦ Μωρίς Μπαρές, ὡς ὅτου νὰ καταστάλαξει στὸ κήρυγμα τοῦ γαλλικοῦ ἐθνικισμοῦ, πέρασεν ἀπὸ τὸ καθαρτήριο τῆς πρὸ ἐκνευριστικῆς ἐγώπαθειας. Ὁ καταφρονητὴς τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν Κάρολος Μαρράς, ἰδιοσυγκρασία αἰσθηματικῆς, δὲν ἔπαυε νὰ δραματίζεται τὴ λάμψη τῆς πορφύρας τῶν Λουδοβίκων καὶ νὰ περισφιγγεῖ μέσα στὸ ρομαντικὸ περβάζι τοῦ βασιλικοῦ θεσμοῦ τὰ ὄρια τῆς πατριδολατρίας του. Τοῦ δὲ Ντανούντιο ὁ λατινικὸς ἱεροδαντισμὸς μυρίζει πολλὴν ἠδυσπάθεια. . . .

Ἡ πατριδολατρεία τοῦ δικοῦ μας Ἰδα στάθηκεν ὄξω ἀπὸ τέτοιες ἢ ἀνάλογες διανοητικῆς περιπλοκῆς. Ἦταν λίγη καὶ μονοκόμματη. Δωρικοῦ ρυθμοῦ. Πηγὴ τῆς, ὁ ἀταβισμὸς καὶ οἱ ρωμαλαῖες οἰκογενειακῆς παρῶδοσε.

Ἡ μόρφωσί του, μὲ μωσαϊστικὴν φωνητικὴν νεωτεριστικὴν, δὲν ἔμεινε ξένη, οὔτε ἐχθρική, στὰ δυνατὰ ἰδεολογικὰ ρεύματα τῆς ἐποχῆς του : Οὔτε τοῦ Ζαροτούστρου τὸ λυρικὸ κήρυγμα, οὔτε τοῦ Μαρξισμοῦ ἡ θεωρία ἀφήσαν ἀδιάφορη τὴ διανοητικὴν του περιέργειαν. Ἀφήσαν ὅμως ἀνεγγίχτη τὴν αἰσθηματικὴν του ζωὴν, τὴν ψυχὴν του. Ἄν ἡ ἰδιοσυγκρασία του εἴταν ρευστή, ἂν ἡ φωνὴ τῶν νεκρῶν, — τῶν μεγάλων νεκρῶν τοῦ 21 — μιλοῦσε στὸ κῆμα τοῦ ἀναίμακα καὶ ἀγχοῦ, θὰ σπλαγιονότανε καὶ ὁ Ἰδας, δίκως σοβαρὴ ἀντίστασιν, ἀπὸ τὰ πλάνα ὠραιολογήματα τῆς μάς ἢ τῆς ἄλλης θεωρίας. Καταφρονητὴς τοῦ στενοῦ ἰδανικοῦ τῶν Πατριδῶν, θὰ θορυβολογοῦσε γιὰ τὴν ἄνθρωπότητα. Θὰ αἰσθηματοποιοῦσε τις λεγόμενες νέες ἰδέες. Ὁ ρωμαλαῖος ἀταβισμὸς του τὸν ἐπροφύλαξεν ἀπὸ τὴν ἐπικίνδυνον αὐτὴ διανοητικὴν περιπέτειαν.

Ἀπὸ νὰ ἔχει τὸ χῶμα ὁ περιπαθὴς ὕμνητὴς τοῦ Αἵματος τῶν Μαρτύρων, καὶ τῶν Ἡρώων τῆς Φιλίας μας. Ἐπύργωσε τὴν ἰδεολογίαν τῆς Φιλίας, ἀπᾶνω στὸ βαθύτερό του αἰσθημα. Ἐκαθάρισε τὴ Μεγάλη Ἰδέαν ἀπὸ τοὺς ρομαντικοὺς αἰσθηματισμοὺς. Μετουσίωσε τὸν πρωτόγονον ἑλληνικὸν πατριωτισμὸν σὲ συνειδητὸν κήρυγμα τῆς πρὸ ἀγῆς πατριδολατρίας.

X. ΜΟΛΙΝΟΣ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Νταντὰ καὶ ντανταϊσμὸς. — Ἡ ἀλήθεια μὲς στὸν παραλογοισμὸ. — Ἐνα ἀπερμηδὲρον περιοδικό. — Μιὰ ἀφωνή φωνητικὴ ὁδὸ. — Τὰ ποιήματα τοῦ Ν. Μπωντινὺν καὶ τοῦ Ραμπντεραντὸ Ταγγό. — Ἐνα ποίημα τοῦ Ταγγό.

— Παράλληλα πρὸς μιὰ τέχνη πού ὅλο καὶ λαμπρὰ κάρεται ἀπὸ τις θολούρες καὶ τὰ λογίς κατακάθια τοῦ συμβολισμοῦ καὶ ντισεισμοῦ — παράλληλα πρὸς αὐτὴν ἐξακολουθεῖ νὰ τραβαίει τὸ δρόμον τῆς μιὰ ἄλλης πρὸς τέλειαν ἀντίθετην διεύθυνσιν, πρὸς τὸν ἱμπρεσιονισμὸν, τὴν αἰουσικὴν ἐνορχήστρωση τῶν λέξεων, πρὸς τὴν ἀνιπωταξία τῆς ὑποκειμενικότητος ἀπέναντι τῆς

θε αντικειμενικού ρυθμού και κανόνα, τέλος προς τον γκρεμμένο και τον παραλογισμό. Είναι η τέχνη που στή Γαλλία ονομάζεται νταντά και ντανταϊσμός — πόθε και πώς, δεν μπορούσαμε να το μάθουμε· ίσως να ονομάστηκε έτσι από τα πρώτα τραυλίσματα των μικρών παιδιών. Γιατί η θεωρία είναι πώς η τέχνη πρέπει να γυρίσει στην πρώτη παιδική ηλικία του ανθρώπου, για να μπορούσε από κει κατόπι να πάρει το σωστό της τό δρόμο. Αυτό τουλάχιστο λέει ο Ζώρζ Φερρέ στη ντανταϊστική του «Ποιητική».

«Φαίνεται πώς θέλεις να δοκιμάσεις. Δεν είναι καθόλου δύσκολο. Φτάνει να ξαναγυρίσεις με μικρά θέματα στην εποχή όπου έβαζες τα δάχτυλά σου στη μύτη σου. — Ναι! Να «καθαρίσεις τον κόσμο»; Όχι καθαρίσε τον έαυτό σου· υπάρχουν πάρα πολλή σκόνη κι άρχοντοπέγματα στις κόγχες σου. Είναι βλαβερό στην υγεία. Σου βγαίνουν από τα μάτια σου και τάρταρά σου και σου τὰ βουλώνουν. Καθάρισμα με το κενό. Κατόπι, όνειρέψου στα ξύπνια σου την πραγματικότητα».

Καθαρισμός λοιπόν από κάθε παλιό, από όλο το φορτίο που μ'ας έχουν παραδώσει οι περασμένοι αιώνες του πολιτισμού. «Ο ντανταϊσμός καταστρέφει και περιορίζεται σ' αυτό μονάχα», — λέει άλλος ντανταϊστής, ο Πάολ Ντεριμέ· — «Ο ντανταϊσμός θα μ'ας βοηθήσει να κάνουμε ένα γενικό γκρέμισμα, τάμπουλα ράιμ· κ' ύστερα ό καθένας από μ'ας θα χτίσει ένα μαδέρνο σπίτι με κεντρική θέρμανση και με σύστημα ύπονόμων, νταντά του 1920».

Έχουμε λοιπόν να κάνουμε με μιá γκρεμιστική θεωρία πολύ έλκυστική μ'α και φοβερά επικίνδυνη. Άς ακούσουμε ακόμα και τούτα τὰ λόγια του Ρενέ Ντυνάν, όπως τὰ γράφει στο ντανταϊστικό φύλλο «Προβόλεας» :

«Άμέτρητοι αιώνες μαφίας και ρουτίνας προσάθησαν ναφάνισουν στον άνθρωπο τη θεία δύναμη του να καταλαβαίνει τὰ πάντα δίχως κανόνες. Καρπός του πνευματοσκοτισμού, η λογική, παραμληρό του παραλληλισμού, ό ορθολογισμός, τρέλα της άκνησίας της αιτιατότητας, η άρχη της ταυτότητας, τέλος, κομπολατρεία μανιακών, κρατούν εδώ κι άμέτρητους αιώνες δεμμένα τὰ μάτια του ανθρώπινου πνεύματος. Ο ντανταϊσμός άνοίγει τέλος τó βασιλικό παλάτι, όπου η ψυχή θα μπορούσε να λουστεί μέσα στην ολόκληρη της ζωής. Τό καθετί, που δεν μπορεί κανείς να τó όρισει παρά μόνο άν τó άρνηθεί, τó καθετί που έχει εκείνη τήν άνώτερη μορφή της ύπκοξης που λέγεται παραλογισμός, τó καθετί που δέ φαίνεται άκατανόητο στους μαρούς παρά μόνο χάρη στο άδιάπεραστο του πνεύματός τους, — όλ' αυτά θα τὰ γνωρίσουμε».

Όλ' αυτά θα τὰ γνωρίσουμε — την αλήθεια που βρίσκεται μέσα στον παραλογισμό — όταν θα μπούμε στο μυθικό παλάτι που τις πόρτες του θα μ'ας άνοίξει η νέα τέχνη. Μπορεί. Δεν άρνούμαστε πώς η αλήθεια βρίσκεται παντού, και προπάντων μες στον παραλογισμό. Άδύνατο όμως να νοιώσουμε και να καταλάβουμε, — μήτε ως κομική ή σατυρική — μιá «φωνητική ώδή» σαν και τούτη που δημοσίεψε ό Πιέρ Σαπιά Μιονιέρ στο πρώτο τεύχος της νέας περιόδου του Γαλλικού περιοδικού «La Vie des Lettres», και που τó δημοσιεύουμε και μεϊς μεταφρασμένο από

ενα συνεργάτη μας ποιητή, που όμως από μετριοφροσύνη δέ θέλει να μαρτυρήσουμε τ'ονομά του :

ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΩΔΗ

Στό φύλο μου Πικαβία

Χοσπτ — στ — πκ — θνλ — ό
 Ζόσοορ !
 Μπακ — μπλ — πίτς —
 ούλλλ
 ! ! !
 Γιουοο — μπυ — — — —
 Κμπρζστά — δλγκμν — ό
 ζμπόου.
 Α — — Ε
 ! Ο !
 Β — — Ζ
 Ξχ ! Ξχ !
 β
 λ
 τ
 γγ
 σσι — σσι — σσι —
 —
 —
 Ο
 Ζμπόου
 χολΞ — χολΞ
 β β
 λ λ
 τ τ
 σ σ
 κ κ
 Ο
 Ζορρε
 —
 !

Και μολοντούτο στο ίδιο περιοδικό μέσα, που με την παραπάνω ώδή του και με κάμποσα άλλα μ'ας πέθει πώς βρισκόμαστε σε πλείριο κι άξέριο ντανταϊσμό, βρίσκουμε μερικά πράγματα που, άδικαι δεν είναι άδικαι άκριβώς εκείνο που για μ'ας λέγεται ποίημα, δεν μπορούμε να μ'ην τὰ κρινέσουμε για τó βαθύ άληθινό αίστημά τους και για τη μεγάλη ύποδηλιτικότητα τους. Κι αυτά είναι μιá σειρά (πεζά;) ποιήματα του Ραμπιντράναθ Ταγγόρ, μεταφρασμένα πεζά από τó Φιλέα Λεμπέγγ, και δυό σειρές από ποιήματα του γνωστού μας (ιδές Ξένη Φιλολογ. 2 του Μάη του 1920), Nicolas Beauduin. που μαζί με τόν Όύλλιαμ Σπέτ διευθύνει τó περιοδικό «La Vie des Lettres».

Τελειώνοντας, μεταφράζουμε δώ πρόχειρα ένα κομμάτι από του Ταγγόρ, άφίνοντας την ποίηση του Νικολά Μπωντυέν για τó άλλο φύλλο, όπου λογαριάζουμε να δώσουμε για τούς άναγνώστες μας μερικά δείγματα της τέχνης του.

- «Ό,τι έρχεται από τὰ περιποιητικά σου τὰ χέρια, τó παίρνω. Τίποτ' άλλο δέ θα γυρέψω».
- Ναι, ναι, σε γνωρίζω, σεμνέ ζητιάνε, γυρεύεις μονάχα ό,τι έχει κανένας».
- «Άν υπάρχει για μένα ένα χαμένο λουλούδι, θα

τὸ φυλάξω στήν καρδιά μου.

— «Μὰ ἂν εἶναι ἀγκάθια;»

— «Θὰ τὰ ὑποφέρω.»

— «Ναί, ναί, σέ γνωρίζω, σεμνὲ ζητιάνε, γυρεύεις μονάχα ὅ,τι ἔχει κανένας.»

— «Ἄν ἦθελες, μὰ μονάχα φορὰ νὰ σηκώσεις τὰ μιάτια σου, τὰ γεμάτα ἀγάπη, ἴσκιε τὸ πρόσωπό μου, μὰ γλώσσα θεὸ νύλουζε τὴ ζωὴ μου πέρα ἀπὸ τὸ θάνατο.»

— «Μὰ ἂν δὲν εἶχα παρὰ μόνο σκληρὰ βλέμματα;»

— «Θὰ τὰ κοιτάξω γιὰ νὰ τρυπήσω τὴν καρδιά μου.»

— «Ναί, ναί, σέ γνωρίζω, σεμνὲ ζητιάνε, γυρεύεις μονάχα ὅ,τι ἔχει κανένας.»

Ἡ ΚΟΙΝῆ ΓΝΩΜῆ

Ἡ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Φίλε «Νουμά»,

Τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας προκήρυξε διαγωνισμό γιὰ ἀναγνωστικὸ τῆς Ε΄ τάξης τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, γραμμμένο στὴν Καθαρεύουσα, πῶν ἀπὸ τὴν τάξη αὐτὴ θὰ ἀρχίσει νὰ διδάσκεται παράλληλα μὲ τὴ δημοτικὴ. Ἄν αὐτὸ τὸ σύστημα τῆς παράλληλης διδασκαλίας, δημοτικῆς καὶ καθαρεύουσας θὰ ὀδηγήσει μὴ μέρη ἀνεπαίσθητα στὴν ἐπικράτηση τῆς δημοτικῆς, ὅπως ἐλπίζουμε στὸ Ὑπουργεῖο, ἢ θὰ δημιουργήσει τὴ σύγχυση στὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ, μὲ ἄλλες λέξεις τῆς μιχτῆ, αὐτὸ εἶναι ἄλλο ζήτημα. Ὁ «Νουμά» εἶπε ἄλλοτε πάνω στὸ ζήτημα αὐτὸ τὴ γνώμη του. Ὁ κ. Νιρβάνας, μέλος τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῶν διδασκαλῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ, ὑπόβαλε στὸν παραπάνω διαγωνισμό ἓνα βιβλίο, πῶν τὸ σύνταξε μαζί μὲ τὸ δάσκαλο τῶν παιδιῶν του, γραμμένο στὴ μιχτῆ γλώσσῃ, γιατί αὐτῆ, ὅπως ἔγραψε, πρὸς στένει πὼς εἶναι ἡ γλώσσα τῆς πραγματικότητος. Τώρα δὲν εἶναι ἡ στιγμή νὰ συζητήσουμε τὴ γνώμη αὐτῆ τοῦ κ. Νιρβάνα. Ἐνὰ μόνι θέλαμε νὰ ρωτήσουμε: Ὁ κ. Νιρβάνας, ὅταν διωρίστηκε μέλος τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς, ἤξευρε βέβαια πὼς τὸ Ὑπουργεῖο εἶναι κτηρογμένο ὑπὲρ τῆς Δημοτικῆς. Καὶ ἀφοῦ τὸ ἤξευρε αὐτό, πὼς δέχτηκε νὰ γίνῃ μέλος σὲ τέτοια ἐπιτροπῆ, καὶ νὰ δουλέψῃ γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς δημοτικῆς, αὐτός, πῶν διακηρύττει δημόσια πὼς ἡ γλώσσα τῆς πραγματικότητος δὲν εἶναι οὔτε ἡ δημοτικὴ, ὅπως φαίνεται πὼς πιστεῖται τὸ Ὑπουργεῖο, οὔτε ἡ καθαρεύουσα, μὰ ἡ μιχτῆ; Πὼς μπορούσε νὰ ἐργαστῆ γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς δημοτικῆς ἕνας γνωστός μιχτός; Εἶναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ καλέσουμε ἓναν ἄσπιν νὰ δουλέψῃ γιὰ τὴν ἐπικράτηση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Φαίνεται πὼς μὲ τὴν ἴδια ἐνκόλιζ πῶν καταπιάνεται τὸ καθημερινὸ του χρονογράφημα, κατατάσθηκε ὁ κ. Νιρβάνας καὶ τὸ τεράστιο σὲ συγγραφικὴ καὶ γενικὰ σὲ ἀνθρώπινη εὐλακροῦσα ἔργο τῆς ἐπικράτησης τῆς Δημοτικῆς. Κι αὐτὸ εἶναι τόσο θλιβερό, γιατί δείχνει τὸν καθῆκον πὼς οἱ διανοούμενες τάξεις, ὅξω ἀπὸ λιγιστὲς τίμιες ἐξαιρέσεις, ἐννοοῦνε νὰ στραπατσάρουν καὶ ἡθικὴ ἀρχή, ἢ, καλύτερα, νὰ μὴν ἀναγνωρίζουν καμιά ἡθικὴ ἀρχή, μπρὸς στὴν εὐκόλῃ ἐπιτυχίᾳ τοῦ σκοποῦ τους, ὅποιος κι ἂν εἶναι αὐτός.

Δικός σου
ΤΡΙΓΩΣΣΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Β. Μεσ. Στείλε μας τίποτα καλύτερο.—κ. Μ. Γιανν. Θὰ δημοσιεύουμε τὸ ἓνα ἢ καὶ τὰ δύο. Γιατί δὲ φροντίζεις νὰ πορεύῃς τὴν ζωὴ σου;—κ. Α. Γκιν. Ἐλπίζουμε νὰ μὴν ἀργήσει περισσότερο ὁ διαγωνισμός. Τὴ Νύχτα δὲν τὴν πολυκαταλάβαμε προσπαθῆσε νὰ γράφεις λίγο πῶν καθαρά καὶ φωτερά. Τὰ ἄλλα τὰ καταλάβαμε, μὰ πῶν νάπαντήσουμε σ' ἴλα. Ὅμως θέλεις νὰ μὴν ἀποδώσεις κίτι ιδέες καὶ λόγια ἐναντίο σου πῶν μὴτε τὸ συλλογιστήκαμε. Δὲν ἔχεις τίποτε γιὰ τὴν Κουζούντελη;—κ. Μιν. Μ. Ζωτ. Γιὰ τὸν Ἄγγ. Βλαχ, ἔγραψε στὸ προπερασμένο φύλλο ὁ κ. Ρηγ. Γκόλφης. Ἡ μετάφραση τοῦ Χαίνε εἶναι ἴσως τὸ χειρότερο τοῦ ἔργου μὰ εἶναι καὶ κατὰ πάρα πολὺ δύσκολο ἢ καὶ ἀδύνατο. Τὰ ποιήματά σου ὄχι καὶ πολὺ ξελαγαρισμένα. Περισσότερο φῶς!—κ. Ἀκοινώητο. Σίφωνα. Αὐτὸ δὲν εἶταν βέβαια νεκρῶσιμο ἠήφισμα. Εἶταν φιλολογικὴ κριτικὴ... τοῦ γλυκοῦ νεροῦ.—κ. Ἰωαννίδ. Ἐνα κόμμα πῶν ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνη τοῦ γιὰ τέτοιο ζήτημα, τί περιεργο ἀλήθεια κόμμα.—κ. Ἀρλουμίδη. Μὰ γιατί Χριστιανὸς μου ἀπορεῖς; Δὲν ξαίρεις πὼς ὅλες οἱ δημοσιογραφικὲς κριτικὲς γράφονται γιὰ νὰ μὴ λένε τίποτα;—κ. Halla Mid. Πῶν τὸ πέτυχε τὸ ψευτοῦμα, ἢ μήπως εἶναι τὸνομά σου; «Ὁ ὑπὲρ ὑπάρξεως ἀγόν» ἔχει κινδὸ τὸ βίβλος του, καὶ μὰς ἄρесе ὁ τρόπος πῶν τελειώνει ὅμως τὸ ἴλο πλέξιμό του εἶναι χαλαρό. Ὑστερον ἐκεῖνες οἱ ρεαλιστικὲς σκηνὲς τοῦ μπακαλῆ καὶ τοῦ τραμπούκου, κολημένες ἔτσι μαζί μὲ τὰ ποιητὰ καὶ τὰ ἐπιτοια πῶν μιλῶνε, δὲ βροσκοῦνε νάμονοῦνται πολὺ καλά.—κ. Jacynthe. Κι Ἐιρήνη; δίνει τὴν ἐγγύηση τοῦ προχείρου. Κι οὔτε καταλάβαμε καλά καλὰ πὼς ὁ Παρθενώνα; σὺ θυμῆται τὴν εἰρήνη. ἐνὸς γενήθηκε. ἔξιος καὶ τραυματίστηκε μὲς σὲ αὐτὴ ἀτέλειωτος πολέμου.—κ. Μ. Ἀλέξ. Ἡ «μικρὴ νύσταγρια» ἄνκι δὲν τῆς λείπει βίβλος, δὲν κατορθώνει νὰ εἶπῃ καὶ ἐκεῖνο πῶν θέλει.—κ. Φιλ. Στείλε μας καίνενα ἄλλο γιὰ πρῶτο δὲν εἶναι κακό.—κ. Σπερ. Σὰν πολὺ οἰκτὰ μὴς φαίνονται.—κ. Μονοκλ. Σοῦ ἀπαντήσαμε στὸ φύλλο τῆς 8 Ἀγούστου. Τὸ ἴδιο λέμε καὶ γιὰ τὴ συνέχεια. Ὁ «Νουμά» διστηγὸς δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιεύῃ μὲ κανένα ἄλλον ἄρο παρὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν ἀναγκῶν του. Γιὰ τὴ δημοσίευσῃ σὲ βιβλίο θὰ γυρέψουμε πληροφορίες ἀπὸ τὴν Ἐταιρία «Τύπος».—κ. Για. Καρμαπ. Τὸ φύλλο θὰ δημοσιευτεῖ. Γιὰ τὰλλα θὰ σοῦ ποῦμε στὸ ἐρχόμενο. Παρακαλοῦμε ὅποιος μὰς στέλνει μετάφρασης νὰ μὰς στέλνει γραμμένο καὶ τὸ πρωτότυπο, γιὰ νὰ μὰς ἐνκόλῃ στὴν παραβολή.—κ. Τ. Φεσ. Τὸ γιατί το εἶπαμε πολλὲς φορὲς ἀπὸ δῶ; ἢ ἴλη πολλή, ὁ γῶρος λίγος.—κ. Μαν. Κίλλ. Τὰ ποιήματά σου μὰς φαίνονται πὼς δὲν εἶναι ἀκόμη ὄρμα γιὰ δημοσίευσῃ δειχνουν ὅμως πὼς μπορεῖ κανένας νὰ περιμένῃ πολλὰ πράματα. Ἀπόφευγε τέτοια λόγια πῶν μὴτε πολὺ νόημα ἔχουν μὴτε αἰσθημα: στὴν πλῆρη ἀπάνταχα τὰ κῆματα σῆνε κι' ἀνοῖγει ὁ ὁρόμος γιὰ τὰπέρανα ἔξενου τούτου λιμάνια». Ἀπόφευγε ἐπίσης λόγια πῶν εἶναι τῆς ἀφηρημένης σκέψης: «Δὲ μοιάζω γι' ἀπ' τοὺς πολλοὺς τοῦ κόσμου χαρῆχτῆρες κι' οὔτε ἀπ' τοὺς λίγους ἐκλεχτοὺς κτλ.» Καὶ ἀκόμα προσπαθῆσε—ἀφοῦ μάλιστα δὲ μοιάζει—νὰ εἶσαι πῶν πρωτότερος στὴς ιδέες σου.—κ. Ζαχαριαν Πικρόν. Πάτρα. Μὰ κ' ἐμεῖς δὲν εἶπαμε πὼς ὁ «Ἐμφυλοτῆς» εἶναι τέλεια σοσιαλιστικὸ ἔργο. Μὰ πνοὴ σοσιαλιστικὴ ὅμως ἔχει. Ἡ Ρενὲ, ὅπως τὸ σημειώεις ὁ ἴδιος, δὲν ἔχει σοσιαλιστικὴ ψυχὴ; Φαίνεται πὼς ἔχεις πολὺ παρακολοθηθεῖ τὸ Μπατάιγ. Ὁ κ. Παρ. σὲ εὐχαριστεῖ γιὰ τὰ καλά σας λόγια.